

тивів, в крайній мірі, до підсилення мотивації за рахунок одного з мотивів без її послаблення за рахунок інших мотивів. Цьому повинно сприяти впровадження інноваційних організаційних структури і систем управління підприємствами.

УДК:658.152.5

ЗНАЧЕННЯ АМОРТИЗАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ У ВІДТВОРЕННІ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВ АПК

Л.О.ХЛУДОВА – викладач, Херсонський ДАУ

На сучасному етапі розвитку АПК України існують два підходи до розуміння амортизації: економічний, коли амортизація відображає втрату знаряддями праці вартості і поступове перенесення її на новостворений продукт з наступним нагромадженням коштів для відтворення основних засобів, і податковий, який розглядає амортизацію як поступове віднесення витрат на придбання, виготовлення або поліпшення основних засобів, на зменшення скоригованого прибутку платника податку. Таким чином амортизація виконує дві функції – відтворювальну і регулюючу.

Амортизаційна політика тісно пов'язана з регулюючою функцією амортизації, завдяки якій прискорюються чи уповільнюються темпи формування грошового потоку підприємств АПК.

Головним економічним важелем здійснення амортизаційної політики, який відображає знос засобів праці, дозволяє регулювати інвестиційні процеси та знижує податкове навантаження на підприємству є метод амортизації.

У світовій економічній практиці виділяють слідуючи методи розрахунку амортизаційних нарахувань: прямолінійний, метод спадного залишку, метод суми числа років строку використання, метод списання вартості пропорційно об'єму продукції.

При прямолінійному методі амортизації річна сума нарахованих амортизаційних відрахувань визначається з первісної вартості основних засобів та норми амортизації. Метод засновано на припущенні, що амортизація залежить від продовження строку корисного використання об'єкта основних засобів. Сума амортизаційних відрахувань для кожного періоду розраховується шляхом ділення первісної вартості на число років експлуатації об'єкту. При цьому норма амортизації залишається постійною. Наприклад, первісна вартість об'єкту – 20000 грн., строк корисного використання – 5

років. В цьому випадку щорічна амортизація складає 20% первісної вартості, або 4000 грн.(табл. 1).

На протязі всього строку використання об'єкту амортизаційні відрахування однакові; накопичений знос зростає рівномірно; залишкова вартість рівномірно зменшується, доки не досягає нуля.

Таблиця 1 – Нарахування амортизації по об'єкту основних засобів прямолінійним методом (грн.).

Дата, період	Первісна вартість	Річна сума амортизації	Накопичений знос	Залишкова вартість
Дата придбання	20000	-	-	20000
1 рік	20000	4000	4000	16000
2 рік	20000	4000	8000	12000
3 рік	20000	4000	12000	8000
4 рік	20000	4000	16000	4000
5 рік	20000	4000	20000	0

При методі спадного залишку річна сума амортизаційних відрахувань визначається із залишкової вартості об'єкта основних засобів на початок звітного року та норми амортизації, розрахованої по строку корисного використання цього об'єкту. В нашому прикладі табл.2, використовуючи метод спадного залишку з подвійною нормою списання, норма амортизації буде 40% ($2 \cdot 20\%$), котра відноситься до залишкової вартості в кінці кожного року.

Сума амортизації зменшується з року в рік. В останньому році вона обмежена сумою, необхідною для зменшення залишкової вартості до ліквідаційної.

При способі списання вартості по сумі чисел від строку корисного використання, річна сума амортизаційних відрахувань визначається, виходячи із первісної вартості об'єкта основних засобів та річного співвідношення, де в чисельнику число років які залишаються до кінця строку служби об'єкту, а в знаменнику – сума числа років служби об'єкту (кумулятивний метод). В нашому прикладі сума числа років експлуатації об'єкта 15 (кумулятивне число) $1+2+3+4+5=15$. Значення розрахункових співвідношень буде: $5/15$; $4/15$; $3/15$; $2/15$; $1/15$ (табл.3).

Таблиця 2 – Начислення амортизації по об'єкту основних засобів методом спадного залишку(грн.).

Дата, період	Первісна вартість	Річна сума амортизації	Накопичений знос	Залишкова вартість
Дата придбання	20000	-	-	20000
1 рік	20000	$40\% \cdot 20000 = 8000$	8000	12000
2 рік	20000	$40\% \cdot 12000 = 4800$	12800	7200
3 рік	20000	$40\% \cdot 7200 = 2880$	15680	4320
4 рік	20000	$40\% \cdot 4320 = 1728$	17408	2592
5 рік	20000	592	18000	2000

Таблиця 3 – Нарахування амортизації по об'єкту основних засобів методом суми числа років використання (грн.).

Дата, період	Первісна вартість	Річна сума амортизації	Накопичений знос	Залишкова вартість
Дата придбання	20000	-	-	20000
1 рік	20000	$5/15 \cdot 20000 = 6667$	6667	13333
2 рік	20000	$4/15 \cdot 20000 = 5333$	12000	8000
3 рік	20000	$3/15 \cdot 20000 = 4000$	16000	4000
4 рік	20000	$2/15 \cdot 20000 = 2667$	18667	1333
5 рік	20000	$1/15 \cdot 20000 = 1333$	20000	0

Найбільша сума амортизації нараховується в перший рік, далі другий рік і т.д. При цьому накопичений знос збільшується незначно, а залишкова вартість кожний рік зменшується на суму амортизації до тих пір, доки не досягне нуля.

При списанні вартості пропорційно об'єму продукції амортизаційні відрахування проводяться, виходячи з натурального показника об'єму продукції в звітному періоді та співвідношення первісної вартості об'єкта та очікуваного об'єму продукції за весь період корисного використання об'єкта основних засобів(табл.4).

Таблиця 4 – Нарахування амортизації по об'єкту основних засобів методом списання вартості пропорційно об'єму продукції (грн.).

Дата, період	Первісна вартість	Об'єм продукції (од. розрах.)	Річна сума амортизації	Накопичений знос	Залишкова вартість
Дата придб.	20000	-	-	-	20000
1 рік	20000	25000	3750	3750	16250
2 рік	20000	30000	4500	8250	11750
3 рік	20000	30000	4500	12750	7250
4 рік	20000	25000	3750	16500	3500
5 рік	20000	20000	3000	19500	500

Даний метод базується на тому, що амортизація являється тільки результатом експлуатації основних засобів, а відрізки часу не відіграють ніякої ролі в процесі її нарахування. Річна сума амортизації на одиницю продукції по даному методу розраховується: в чисельнику – первісна вартість об'єкту, а в знаменнику – очікуваний об'єкт продукції, тому амортизація (грн.)= $20000:130000=0.15$.

Накопичений знос збільшується щорічно пропорційно об'єму продукції, а залишкова вартість об'єкту зменшується, доки не досягне ліквідаційної вартості.

Законом України “Про оподаткування прибутку підприємства” від 22 травня 1997 року (далі Закон) запроваджено два методи нарахування амортизації: спадного залишку, та прискорений метод. Головною особливістю нині діючої системи амортизації є запровадження групового способу нарахування амортизаційних відрахувань. В одну групу об'єднані основні засоби сільськогосподарського призначення з досить великою варіацією строку служби. Застосування узагальнених норм (нарахування амортизації від залишкової вартості) для багатьох підприємств АПК має негативні наслідки, оскільки збільшується термін погашення вартості основного засобу, який значно перевищує його нормативний строк служби. При відсутності ліквідаційної вартості об'єкта нарахування амортизації для 2 і 3 груп основних фондів триває нескінченне число періодів, оскільки формула розрахунку амортизації даним методом є нелінійною функцією.

За умови оподаткування підприємств АПК податком на прибуток на загальних підставах, існуючий порядок нарахування амортизаційних відрахувань дозволяє знижати платежі по податку на прибуток на початку строку функціонування основного засобу. Су-

ма коштів заощаджена завдяки перенесенню сплати суми податку на прибуток на наступні податкові періоди може бути інвестована і приносити доход, який наростатиме наступні роки. Повну економічну вигоду від застосування існуючого порядку нарахування амортизаційних відрахувань можна оцінити з використанням процедури підрахунку теперішньої вартості грошового потоку.

У світовій практиці для швидкого нагромадження коштів для відтворення основних засобів використовують прискорені методи амортизації. В Законі наведені норми прискореної амортизації по семи роках експлуатації основних засобів. Аграрне підприємство повинно погасити первісну вартість об'єкту до якого застосовується метод прискореної амортизації, за сім років незалежно від строку його виробничого використання. Такий підхід не забезпечує узгодження економічних процесів відтворення основних засобів та переваг скорочення відрахувань по сплаті податку на прибуток.

Нині лише окремі підприємства АПК використовують метод прискореної амортизації, що зумовлено низькою ефективністю їх діяльності. Застосування цього методу доцільно в тому випадку, коли зростання собівартості за рахунок амортизаційних відрахувань не перевищує реалізаційних цін на неї. В противному разі продукція стає неконкурентоспроможною за ціновим фактором. З точки зору формування оподаткованого прибутку, застосування методу прискореної амортизації доцільно за умови коли підприємство прибуткове.

Враховуючи вищенаведене, необхідно розмежити нарахування амортизації як реальної величини, що визначена відповідно до об'єктивного перебігу економічних процесів і для цілей оподаткування. Нарухування двох сум амортизації практикується в багатьох розвинутих країнах Заходу. Зокрема у Франції виділяють фіскальну і економічну амортизацію.

Значний негативний вплив на формування амортизаційних відрахувань аграрних підприємств справляє інфляція та темпи зростання цін на засоби виробництва промислового походження. Запобігти цьому повинне проведення індексації вартості основних засобів та амортизаційних відрахувань. Підприємствам дозволено проводити щорічну індексацію на індекс інфляції, зменшений на 10%, проте підприємствам які застосовують прискорений метод нарахування амортизації Законом взагалі заборонено здійснювати індексацію вартості основних засобів.

Прийняття Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про оподаткування прибутку підприємства" від 6.04.1999 р. є позитивним кроком у формуванні амортизаційної

політики України – відміна вилучення 10% амортизаційних відрахувань до Державного Бюджету України. Проте введення понижуючого коефіцієнту 0.8 до норм амортизації уповільнює темпи формування джерел відтворення основних засобів підприємств АПК. Запровадження цієї законодавчої норми обумовлена низькою ефективністю діяльності підприємств АПК, оскільки застосування понижуючого коефіцієнту дозволяє знизити собівартість продукції. Проте такі тимчасові переваги обернуться значними витратами часу і коштів в оновленні основного капіталу.

Наведенні вище окремі аспекти амортизаційної політики свідчать про недосконалість економічного механізму амортизації і потребують змін:

- надання підприємствам АПК право самостійного вибору методу нарахування амортизації які використовуються у світовій практиці;
- розмеження нарахування амортизації для цілей оподаткування і нарахування амортизації як реальної величини об'єктивного перебігу економічних процесів;
- встановлення на рівні держави строків служби основних засобів з можливістю їх уточнення на рівні господарюючих суб'єктів;
- надання права підприємствам АПК здійснювати індексацію вартості основних засобів незалежно від методу нарахування амортизаційних відрахувань.

ХЛІБ У ХАРЧУВАННІ ЛЮДИНИ, ШЛЯХИ, ЗАСОБИ ПОЛІПШЕННЯ ЙОГО ХАРЧОВОЇ ЦІННОСТІ І ЯКОСТІ

Ю.В. УШКАРЕНКО – аспірант, Херсонський ДАУ

Харчування – основний чинник оптимального росту і розвитку людського організму, його працездатності, здоров'я і довголіття. Мається на увазі харчування раціональне, при якому організм забезпечується всіма незамінними речовинами при дотриманні визначених співвідношень між ними.

Без перебільшення можна сказати, що хліб – основа харчування. Будь-який продукт, пережований разом із хлібом у роті, добре оброблений багатомірними ферментами слиною, перетворюється в загальну однорідну масу, сприятливу для запровадження в шлунок і впливу на неї шлункового соку. У результаті харчова маса з великою ємністю й у більш короткий час розпадається на мономі-